

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
— petek. —

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
— štev. 2. —

Na očitina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. štev. „ 0.10

Štev. 33. V LJUBLJANI, dne 17. julija 1908. Leto III.

jedi, a dočakajo redovniki pri težkem delu visoko starost. Mislimo na tiste ljudi, ki iz trme ne uživajo mesa. Vegetarijanci jim pravijo. Ne jesti mesa je izvedljivo. To nam dokazuje tudi kmet, ki malokdaj vidi meso na mizi.

Mesarska samopašnost se ubije edinole po zadrugah. Slovenci imamo danes že tako razvito združništvo, da prodaja mesa združnim potom lahko uniči mesarje. Nič škoda zanje. Kdor tako umazano izkorišča ljudi, odjemalce, kakor mesarji, naj pogine.

× × ×

Podraženje piva. Gostilničarji prodajajo pivo tu in tam ceneje, kakor prej, ko še niso imeli pivovarnarji kartela. Kaj je kartel, sodimo, ve že vsak naš bravec. Podjetniki, tvorničarji se zvežejo in dogovore, tako in nič drugače ne bomo prodajali blaga. Ker jim to nese, se ga seveda tudi drže. Račun plača občinstvo. Zdaj se ne gre toliko več za boj glede na znižanje cen pivu. Gre se za to, da se uniči pivovarnarski kartel. In tu je edina pot, da občinstvo toliko časa ne pije piva, dokler pivovarnarji ne znižajo cen pivu. Druge poti kratkomalo ni. Zadrugna pivovarna je težja, kakor pa recimo »Združne mesnice«, ki se lahko prično s tisočakom, med tem ko so potrebni za moderno pivovarno, ki bi se lahko borila s kartelom, stotisočaki in je seveda tudi izdelovanje dobrega piva odvisno od velikega strokovnega znanja.

Drugod izvajajo pivopivci tak bojkot proti pivopitju, da že veliko gostilničarjev ne toči več piva. Pri nas o tem ni dosti čuti.

Se naši abstinenti so lepo tihi. Čakajo menda, da postaneta nekdanja kristjana Kristana abstinenta. In če kaj, je sedanjí oduhuški nastop pivovarniškega kartela tak, da se lahko uspešno nastopi za abstinenčno gibanje, saj glede na pivopitje. Edina pot, da se zlomi tilnik kartelu pivovarnarjev, pa naj že bodo v kartelu pristaši kakršnihkoli strank, je, **da se pivo sploh ne pije!**

× × ×

Najprej Francek. Najmlajši je bil in zato najbolj prirasel očetu do srca in duše. Taka je bila njegova smrt, kakor je smrt zvezde, ki se utrne in je ni več. Zjutraj je bil zdrav — vsaj očetu se je dozdevalo tako — in zvečer, ko se je Repnik vrnil z dela, je bilo že mrzlo njegovo telesce in nobenega pogleda ni bilo več v mrtvih očeh. Kaj nebesom, če se utrne ena lučka, ko pa jih sveti na milijone? Nebo ne plaka, a oče večkrat izjoče vse solze in vse upanje ob otrokovem grobu. Lepo krsto mu je napravil; sam jo je zbil iz desk, ker ni imel denarja, da bi kupil že narejeno. Omagovale so mu od žalosti roke, ko je oblal deske v isti sobi, kjer je ležal mrlič, in so ga ostali trije otroci gledali s svojimi mrliškimi očmi. Skozi okno pa je prihajala noč.

»Otroci, molite in pojte spat,« je dejal in se je ozrl po njih s takim strahom, kakor bi vedel, da umrjejo vsi trije tekom ene kratke noči. Otroci pa so pokorno poklekli k molitvi.

»Slišite, Repnik,« se je oglasila sosedica in je pomolila glavo skozi vrata, »venček sem splela mrliču. Okrog čelca ga položite, ko bo ležal na parah.«

»Oh,« je vzdihnil Repnik in je prijel z nerodno roko za mrliški venček. »Vi pridite, jaz

Podražil se je tudi sladkor. Vzrok: tvorničarji so kartelirani. Vprašanje kartelov je že tako pereče, da mora prav povsod ljudstvo zahfevati, naj se po postavodaji ostreje kartelom peruti. Proti mesarjem in proti pivovarnarjem v boj z abstinenco, oziroma z združnimi mesnicami, proti kartelom sploh pa v boj po postavodaji. O tem naj se razpravlja po naših delavskih shodih.

Med brati in sestrami.

Gabrje pri Celju. Podpisana izrekan delavskemu društvu iz cinkarne gorko zahvalo za — mesto venca na grob mojega prominulega moža — meni poklonjenih 15 kron. Katarina Dolar. — Nad vse ljubeznjivi mož Wetternik, po domače Martincl, iz Teharjev je za svoj »junaški« čin (umoril je svojo ženo) dobil deset let težke ječe, a je vložil ugovor zoper razsodbo.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani bo imelo v nedeljo, 19. t. m., ob 7. uri na Rožniku sveto mašo, pri kateri bo pel društveni pevski zbor.

Na predavanje prihodnjo nedeljo popoldne pri Jelenu! Pomenimo se, kako naj nastopimo proti draginji!

Sava. Minuli petek je vohunil po naši tvornici bistriški direktor Faust. Spremljal ga je Rittar. Delavci smo hitro pogodili, da višji gospodje hočejo spremljevati lažnjivega Fausta. Črdo smo ga gledali in povpraševali, če je to tisti lažnjivi, goljufivi bistriški direktor, ki je tako delavstvo ogoljufal in ki tako kruto zatira delavstvo. V drugem oddelku so rekli delavci, je-li to tisti šantov vrag, ki je tako sramotno ogoljufal naše bistriške sotovariše? V tretjem oddelku so stikali delavci glave skupaj in si šepetali: Poglejte ga, zatiravca delavcev. Že voha po našem oddelku, da bi spravlil kakšnega delavca ob kruh, ki bi bil šel proč na Bistrici in prišel v savško tvornico. Če Faust za to izve, pritiska toliko časa na naše gospode, da ga odslove ali pa mu ne dajo dela. Ej, Faust,

LJUBLJANSKO S. K. DELAVSTVO

se vabi na shod, ki se vrši v nedeljo, dne 19. t. m., ob pol 10. uri dopoldne v prostorih S. K. S. Z. Spored: Draginja. Poroča tov. Čebulj z Jesenic. — Kranjska volivna reforma. Poroča Ivan Nep. Gostinčar.

To in ono.

Z dnevnega reda nikakor ne more in ne sme preiti vprašanje o sedanjí neznosni draginji. Cene živini so nizke. Mesarji pa naznanjajo svetu, da v svoji milosti znižajo cene mesa za osem vinarjev pri kilogramu. Časopisje zabavlja, ljudstvo zabavlja, kmet joče, v pest se pa smeje mesar, ki ti spravlja ogromne dobičke v svoj žep.

Proti takim ljudskim izkoriščevalcem in oderuhom, kakršni so mesarji in kakor so se pokazali zdaj, ne pomagajo besede prav nič, zabavljanje, grožnja, vse nič. Nastopiti se mora z dejanji.

Ne jesti mesa. Ena pot. Res, ko bi nihče več ne jedel mesa, bi se kmalu udali mesarji. Saj dokazano je, da se človek preživi lahko brez mesa. So ljudje, ki ne jejo mesa. Pa so zdravi in krepki. Ne mislimo tu na one stroge katoliške redove, ki vedno uživajo le postne

Tonej Jelenič.

Umirajoča družina.

V sobi je vse dišalo po svečah in po mrliških rožah. Zvečer, ko je prihajal mizar Repnik z dela, je bil vsak namočen s solzami, in solze so dišale neprijetno, kakor sveče, in neskončno žalostno, kakor mrliške rože. Za božjo voljo ni maral izginiti nevšečni duh, čeprav je že preteklo teden in dan po pogrebu. To je bilo tedaj, ko mu je umrla njegova jetična žena. Prišel je s sedmine in je prodal vso njeno obleko in vse spomine nanjo, samo da bi po svečah in rožah in smrti ne dišalo. Na jutro je odpiral na stežaj okna in vrata, pa zvečer, ko se je vračal, je bil duh hujši nego zjutraj.

In je imel mizar Repnik tudi otroke, četverico suhih, bledih in jetičnih. V boleznih so bili spočeti in so že ob rojstvu dišali po smrti. Neskončno je ljubil Repnik svoje otroke in vse najdražje bi jim rad žrtvoval, da jim podaljša nit, ki jih veže na bridkost življenja. Krvavelo mu je očetovsko srce, ko je gledal temu in onemu ljubeče v oči in je čutil z njegovega obraza, da diši po smrti. Tako je vedel, da pride zdaj po materinem pogrebu vrsta na otroke, in zelo so ga skrbeli poslednji hipi.

ne znam, in deli ga bomo na pare in pripeli mu boste venček, ja bo ležal kakor angelj.«

»Dobro. Prišla bom,« je rekla sosedica in zaprla vrata. Otroci so odmolili in so polegli v kot na pregrnjeno slamo.

Repnik je potem še dolgo v noč delal krsto, in zdelo se je, da z veseljem. Ves čas je mislil na to, kako lep bo angelček, v mali trugici ležič, z belim venčkom okrog glave, in z nasmehom okrog osinelih ustnic.

Drugi dan, proti večeru se je že nagnilo, je spreml Repnik svoj zaklad, kos svoje ljubezni, k grobu. Z njim so prišli vsi trije otroci z žalostnimi obrazi, s topimi očmi in posušenimi solzami. Repniku se je zdelo, da za Franckom tudi ti ljubljenci padajo v jamo, po vrsti, najprej Julka, potem Lojzek, potem Tinka.

In je šel Repnik domov, brez čustev in misli. Doma je vzel nove deske v roke in jih je premeril in prežagal in je pričel delati novo krsto. Drugi dan, ko se je streznil od prevelike žalosti, je razbil svoje delo in je odšel v delavnico s sklonjenimi rameni.

Pa še ni minilo mesec dni in noči po Francovski smrti, in sta v Repnikovi sobi ležala dva bolnika — Julka in Lojzek. Po vseh kotih je dišalo kakor po kugi, ki je prišla morit drugega

to si pa le zapomni. Pri nas ne boš vohunil, a tudi ne delavcev spravljaj ob kruh. Zdaj smo bili še mirni, a če prideš še v našo tvornico vohunit, ti zagodem tak koncert, kakršnega še nisi čul, pa bodisi magari z Belcebubom v zvezi. Imamo zdrava pljuča, pesti pa tudi, tako da ti lahko napravimo nepričakovan koncert.

Sava. Na naše mesarje smo zelo nevoljni, ker so samo za 8 vinarjev znižali cene mesu, dasi je tako grozno padla cena živini. Na mesarje se delavci jeze, gospodinje pa hočejo štrajkati nasproti mesarjem. Imajo prav. Pivo-várnarji so podražili pivo.

Rudar.

Iz Idrije. (Kako varuje socialno-demokratsko vodstvo svoje ovčice, boljše rečeno osličke.) Vsi stanovi se potegujejo za nedeljski počitek, kar je popolnoma prav, en dan v tednu zasluži vsak človek, posebno ubogi trpin rudar, da je prost, da se malo odpočije ali po svoje zabava. Socialnodemokratsko vodstvo pa sili in izrablja ubogega rudarja še sedmi dan v tednu, ki je določen od rudniškega vodstva za počitek in zabavo, da mora trdo delati. Tako je namreč vodstvo prisililo v nedeljo, dne 12. t. m., svoje sodruge, da so morali ves dan kositi na seno-žeti občnega konsumnega društva. Vsi drugi smo se zabavali, vsak po svoje, klerikalci na vrtu g. Fr. Didiča, liberalci v Logatcu, le ti ubogi socialnodemokratski oslički so se morali ves dan na hudem bregu na solncu peči in delati. Tako se pravi po socialnodemokratskemu delavcu dati nedeljski počitek, da so prosti od cerkve in rudnika v njih prid, ga pa pritisnejo, da ves dan dela. Pa ti še trde ubogi delavci socialni demokratje, da dosežejo povsod nedeljski počitek.

Idrija. Ko smo klerikalci vložili rekurz proti sklepu občinskega odbora za prezidavo liberalno-mokraške čitalnice, se je izrazil neki mokraški osliček, le upirajte se kakor se hočete, čitalnica se bode pa le zidala, kar se je Kristan lotil, še vse je izpeljal. V resnici, ako pogledamo v Kristanov album, najdemo to-le: 1. V svojem »Napreju« je vedno agitiral, delavci, kmetje, obrtniki, pristopajte v občno konsumno društvo, tukaj se kupi vse po najnižji ceni, a dosegel je, da je moral filijalko občnega konsumnega društva na Vojskem zapreti. 2. Ustanovil je čipkarsko zadrugo, zopet agitiral v svojem listu, čipkarice, pristopajte k čipkarski zadrugi, tu se najdražje plačujejo čipke, in kaj je dosegel? Čipkarice so verjele Kristanovim sladkim besedam, pristopale so nekaj časa res pridno k zadrugi, a ker so videle, da plačuje mnogo boljše čipkarska šola, kakor Kristanova zadruga, so začele najbolj vnete sodruginje od zadruge odstopati, sledile so jim tudi druge, tako da je moral zadrugo razpustiti. 3. Ko je bil rudar L. F. od dela odpuščen pri rudniku, obrnil se je z nado, da dobi nazaj delo, k Kristanu, da mu on napravi prošnjo, da bi dobil nazaj delo, in kaj je Kristan dosegel? Ubogi rudar še sedaj po preteku nekaj let nima dela pri rudniku. 4. Tudi rudar Ferlan je bil odpuščen pri rudniku od dela. Kot prepričan socialni demokrat obrnil se je do Kristana s prepričanjem, da mu on izposluje, da dobi na-

zaj delo. Napravil mu je Kristan ne vemo ali prošnjo ali zahtevo, in kaj je dosegel? Lani v jeseni se je raznesla govornica med socialnimi demokrati: Ferlan je dobil delo, ko mu je je Kristan izposloval, a ubogi Ferlan je še danes pri Strausu za hlapca. 5. Zelo vneti socialni demokrat Mravle je bil tudi zaradi svoje surovosti odpuščen pri rudniku od dela. Z vso gorečnostjo se je zavzel Kristan zanj, pošiljal zahteve, rekurze, nazadnje prošnje, da bi dobil Mravletu nazaj delo, in kaj je dosegel? Mravle je dobil delo šele v Ameriki. 6. Ko se je pred dvema letoma ponesrečil s smodnikom tu socialnega demokrata Slabeta, napravil je takoj v imenu Slabeta zopet Kristan tožbo proti točasnemu rudniškemu oskrbniku Penkotu, trdil, da mora fant dobiti odškodnino ne vemo že koliko tisoč kron. Pravda se je vlekla skoraj dve leti, in kaj je Kristan dosegel? Slabe je propadel in si naklonil po Kristanovi poti, da fanta še k rudniku v službo ne vzemaje, ako ravno bi se dal fant porabiti za kako delo pri rudniku. 7. Pred štirimi leti je Tonček predlagal v občinski seji, naj se napravi na občinske stroške javna čitalnica in knjižnica, in kaj je dosegel? Klerikalni in liberalni odborniki so glasovali proti in s tem je Kristan propadel. 8. Ko so se združili liberalci in socialni demokrati pri občinskih volitvah, da so oni zmagali, je zopet pri občinski seji predlagal Kristan javno čitalnico in knjižnico ter potegnil za sabo liberalne odbornike, tako da je obveljal njegov predlog, in kaj je s tem dosegel? Deželni odbor je razveljavil njegov predlog. 9. Tonček je šel z dvema svojima tovarišema osebno do deželnega odbora s prošnjo, naj vendar dovoli deželni odbor to protipostavno delo, in kaj je Kristan dosegel? Deželni odbor zopet ni ugodil Kristanovi želji. 10. Ko smo mi pisali o socialdemokratskih odbornikih bratovske skladičnice, kako delajo s špehom, bi bil zelo rad videl Kristan, da bi se njegovi največji prijatelji opravičili. A vse eno tudi tega ni dosegel. — Še mnogo takih Kristanovih nakan bi napisali, pa še trde njegovi zaslepljenci, da je vse dosegel. Prav privoščimo ga ljubljanskim socialnim demokratom, da tudi njih nekoliko osreči.

Idrija. Velik prijatelj drvarjev. Gozdni oskrbnik Friedrich je pred nedavnim časom odslovil drvarje-dninarje, ker so rekli, da ne morejo delati po onem akordu, ki ga jim on ponuja. Drvarji so se hitro obrnili na poslance Gostinčarja, naj gre k ministrstvu in poprašja, če se smejo drvarji kar tako odsloviti. Od ministrstva je na Gostinčarjevo zahtevanje na oskrbništvu v Idriji prišlo vprašanje, in kako si pomaga oskrbnik? Svojega pomočnika, pisarja, pošlje do višjega delavca z ukazom, da mu mora nazaj vrniti oni dekret, s katerim so bili odslovljeni delavci. Češ, če niso poslali drvarji onega pisma na Dunaj, se bodo že dali opravičiti. Višji delavec je res izročil ono pismo nazaj. Toda skrbelo se bode, da se z našimi drvarji ne bode slabejše delalo, kot z lovskimi psi. Omenjeni oskrbnik je govoril, da drvar na dan z 28 vinarji lahko izhaja. Na njegov predlog dobivajo sirote 61 vinarjev, beri enainšestdeset vinarjev. Bog ve, če oskrbnik zamore s tako svoto ohraniti pri življenju psa ali pa tudi najmanjšega ptiča.

Idrija. (Provizije pod drugim oskrbnikom.) Če dobi referat v roke uradnik, ki je sam katerikrat kaj skusil, tudi dobi

prosivec podporo, da se vsaj lahko imenuje, da je nekaj podpore. Vdova pod trnovskim oskrbnikom dobi podpore mesečno 20 K, pod idrijskim oskrbništvom dobe pa sirote in vdove po 61 v, po 2 K ali k večjemu po 3 K 40 v na mesec. Je-li to pravično? Dobro bi bilo, da bi tudi med idrijskim in trnovskim oskrbnikom naredili tak razloček. Trnovski oskrbnik, ki ve, da tudi delavec kaj potrebuje, naj bi imel svojo pravo plačo — idrijskemu oskrbniku naj bi se pa tudi v toliki meri znižalo, kakor on misli, da idrijski drvarji toliko manj podpore potrebujejo kot trnovski. — Sploh pa se ne šalimo, ampak govorimo resno: Ljudje, ki mislijo, da drvarji, njihove vdove in sirote lahko žive s takimi provizijami, kot smo jih našli, ne spadajo več v službo, ampak bi se moralo tudi gledati, da bi se jim tudi dala kaka milostna pokojnina.

Idrija. (Liberalci na delu.) Za bodoče deželnozbornske volitve se liberalci že prav pridno pripravljajo. Pravijo, da kandidat njihov mora biti iz idrijskega okraja in tudi izvoljen. Priporočati pa mislijo ali molčečega Grudna ali pa rogovilastega Kajetana ali pa kolnečega Štefana Trovtovega. Pustimo jim to veselje — ali grozdje bode skoro gotovo pre-kislo.

Idrija. Ko je pri nas dne 4. marca t. l. o priliki ožje volitve »Spitzenmeister« Kristan za dober »kšeft« prodal svoje sodruge Ganglu, ter je isti s socialnodemokratskimi glasovi zmagal nasproti Arkotu, je neki voznik B. od veselja nad Ganglnovo zmago norel čeli dan s svojimi konji po mestu. Norčevavši se iz gospoda dekana Arkota je dvakrat v divjem diru pripeljal »ploh« pred župnišče. Kristanu so se odpirale široke ustnice do ušes od samega veselja nad tem junaškim početjem voznika B. — Prošli teden je okrajni živinozdravnik oba konja voznika B. ustrelil vsled smrkavosti. Pri nas je navadno veliko število konj, pa nobeden drugi nima najmanjšega sledu smrkavosti. Svetujemo vozniku B., naj se obrne na Kristana, kateri naj mu v njegovi bedi nekoliko poplača veselje, ki mu ga je dne 4. marca napravil s svojimi konji.

Idrija. Kakor znano, se je Kristanu in notarju tako mudilo s prezidavo svetovnoznanne čitalnice, da sta kar brez dovoljenja deželnega odbora odredila podiranje tega šestletnega Dragotinovega kozla. Ko je deželni odbor vsled pritožbe »zakotnega pisača« ustavil podiranje stavbe in obenem te oholeže obdaril z imenitnim »nosom«, so se izgovarjali, da mora biti stavba ob sklepu šolskega leta dogotovljena, ker se namerava prvimi abiturijentom naše realke prirediti primerna veselica. Pa deželni odbor razume nekoliko bolj na gospodarstvo, ko Kristan et Komp., zato je od proračunjenih 40 tisoč kron dovolil za poravo Kristan-Ganglnovega plesišča samo 7200 kron. S tem denarjem bi si pri nas rudar napravil imenitno domovanje. Toda Kristanu in drugovom ni dovolj za streho in tlak. Dolgo so premišljevali in sklepali, kaj napraviti s to svotico. Dva cela meseca je delo počivalo in slavna čitalnica je na pol podrta služila ponočnjakom za javno stranišče. Notar je lani hotel imeti kapelico svetega Janeza za javno stranišče, a isto je postala čitalnica. Torej Kristanov tako zaželjeni kulturni zavod je postal stranišče. Čestitamo! Enaka usoda bo gotovo zadela še marsikako Kristanovo napravo.

Idrija, dne 15. julija 1908. Kako je vodstvo za otroško varstvo in mladinsko skrb pokazalo svojo liberalno-mokraško politiko. 1. Priredilo je namreč dne 28. junija javno tombolo v korist imenovanega društva. Razdelilo je vodstvo knjige s tablicami vsem gostilničarjem, trgovcem, kavarnarjem in občnemu konsumnemu društvu, da razprodajajo tablice, končno po preteku enega tedna, ko so vsi drugi trgovci že razprodali, kar so le mogli tablic, prinese sodnijski sluga tudi kršč. gospodarskemu društvu knjigo s 500 tablicami za razprodajo. Tako pozno, samo tri dni pred tombolo, je pa imenovano vodstvo oddalo imenovanemu društvu najbrže tablice v razprodajo, da bi se to društvo ne odlikovalo v razprodaji tablic, ker morda vé, da lansko leto, ko je napravilo društvo rokodelskih pomočnikovtombolo v prid bolniške blagajne, razprodalo največ tablic kršč. gospodarsko društvo. Drugič je pokazalo to društvo svojo politiko v tem, ko je vsem drugim prodajalcem tablic že dalo obljubljeno 5% nagrado. Prodajalke kršč. gospodarskega društva pa do danes niso še nič jejele. Poslale so namreč pretečeni teden nekemu gospodu polu, katero je vodstvo društva za otroško varstvo poslalo poleg tablic, na kateri je bilo med dru-

za drugim. Bolnikoma se je bledlo, in govorila sta čudovite besede, ki so bile bolj strašne in grozne kakor sama smrt.

Na slami v kotu sta ležala; pri njiju je čepel oče s Tinko, ki je kašljala ves čas, in je bolnikoma stregel z mrzlo vodo.

Umrli sta še tisto noč. Nikogar ni bilo, ki bi ju bilo omil in preoblekel. Tudi soseda ni prišla. In nobenih desk in nobenega denarja ni bilo, da bi ubožčkoma mogel napraviti krste. Za Boga, ali jih bo v umazane rjuhe zavite nesel na pokopališče? To bi bil greh, tako velik, da ga ni gršega na svetu.

In kako vseokrog smrdi po kugi! Kdo si upa stopiti med ljudi in mrličje, ki so udarjeni z vsemi bojimi kaznimi? Brez vse časti morajo v grob, ker ni roke, ki bi se jih upala usmiliti. To je kazen, ki je stokrat hujša, kakor smrt in njene bolečine.

Dva moška sta priletela v sobo in se razjezila.

»Kaj počnete. Saj niste sami v hiši!«

»Nisem,« je jokal Repnik, »in mi je žal, da vas motim v spanju. Ampak otroka sta mi umrla in ju še pokopati ne bom mogel pošteno. Nimam denarja in ne desko za tružice.«

»Dobro. Jutri homo nabrali v delavnici nabrali miloščino za vas. Ampak zdaj je polnoč, in dajte nam miru!«

Moška sta odšla in Repnik je bil potolažen in skoraj razveseljen. Dobro je človeku tudi pri pogrebu, če more izkazati svojemu ljubljencu zadnjo dobroto in ljubezen.

Tako je ostala Repniku samo Tinka. Bila je že velika dekle, pa ne lepa. Tudi vanjo je zarisala smrt svoje grde poteze. Jetična je bila, vsak dan bližje groba, in nobenega upanja ni bilo več. Oče jo je gledal strahom in zbegano, ko se je našlanjala na zid in je kašljala iz izsušenih prsi. Zdravil ni uživala nobenih, ker ni bilo denarja, in ker proletarska hči tudi brez zdravil lahko umrje, kadar pride ura.

In je prišla. Oče je čuval pri njej, vzdignil ji je vzglavje, da bi mogla zakašljati, ona pa je izdihnila in umrla. Zopet so naberali v delavnici denar za njen pogreb, da ne bo brez časti in lepote zadnja pot človeške hčere. Odnesli so jo iz sobe, ki je vsa dišala po svečah in mrliških rožah. Mizar Repnik je zaklenil vrata in se je od žalosti zgrudil na pragu.

gim zapisano: »Veledenjeni prodajalci dobe 5% nagrado od prodanih tablic.« prodajalke imenovanega društva so še zraven zapisale: »Prodajalke krščanskega gospodarskega društva prosijo nagrado od 311 prodanih tablic.« dobile pa so odgovor, da morajo počakati en mesec, namreč do prihodnje odborove seje. Takoj drugi dan prejmejo od načelnika tega društva, g. sodnika Šturma, polo nazaj ter odgovor, da morajo same priti k sodniku, kar pa prodajalke niso hotele storiti, ker so se bale, da namesto, da bi prejele nagrado za razprodane tablice, dobe še kazni, ker so prosile to, kar jim po vsej pravici pristojajo, ter si tudi mislijo, kdor je prinesel tablice in kdor je prišel po denar od razprodanih tablic, naj prinese tudi nagrado.

Trbovlje. Tukajšnji socialni demokrati so povabili iz Ljubljane v nedeljo, dne 28. rožnika, Kristana, da je razlagal o draginji: Ker so sami tako nevedni, da ne vedo če morejo drago plačevati živila. Dva prijatelja sta prišla vkup. Prvi vpraša drugega, ali si bil v nedeljo na shodu? Nisem bil, odgovori mu drugi. Sodrug mu pravi, ne vem, zakaj ne gredo ljudje bolj na shod. Ali dragi tovariši in delavci, kdor ima količkaj pameti, ne bo na shodu tega brezverca poslušal, in pa take ljudi, kot je Kristan in Sitar, ki se v gverkovski kočiji vozi in tako rad z gospodom govori. Dragi delavci, ne verjemite jim preveč, da ne boste prišli v zanjke.

Tobačno delavstvo.

Veselica »Podpornega društva tobačnega delavstva« je minolo nedeljo kar najbolje uspela. Vršila se je na prostranem vrtu Kotnikovem na Opekarski cesti. Otvoril jo je z lepim govorom predsednik tov. Čatar, v imenu ženskih članic je pa v lepih, izbranih besedah pozdravila goste odbornica Katarina Kocmur. Prekrasno so prepevale pevke »Slovenskega katoliškega društva za delavke pod izbornim vodstvom pevovodje Hybaška. Upamo, da še večkrat čujemo izboren pevski zbor. Mnogo zabave je nudil ribji lov. Če je bil ribič še tako neroden, gotovo je vjel ribo. Zvečer nas je presenetilo društvo z lepim umetnim ognjem.

Ali se delajo norca iz delavstva ali kali. S prostim sobotnim popoldnem ni nič, če delavstvo ob drugih dneih ne nadomesti ur ob sobotnih popoldnevih. Tako je izjavil dvorni svetnik Neugebauer. Še do danes pa še tudi ni rešeno vprašanje o plačanem dopustu. Glavno ravnateljstvo hoče menda čakati do sodnjega dne, predno je sreča pamet.

Umrl je v Hainburgu paznik Matija Jakudofsky, ki je bil med ustanovniki kršč. krajevne skupine, ko še ni bil paznik.

Tekstilno delavstvo.

Iz ljubljanske predilnice. Marsikateri čitatelj in čitateljica »Naše Moči« gotovo misli, da je v ljubljanski predilnici vse v najboljšem redu. Pa temu ni tako. Pripisovati je le delavstvu, da je tako potrpežljivo, da ne podaje v svet gorja, ki se mu godi pod terorizmom neke dobro plačane osebe. Tukajšnji strojevodja K. je tako prijazen človek. Še ni dolgo, ko je šel neki delavec po dvorišču tovarne, in k njemu stopi mogočni strojevodja in ga zažene ob tla tako, da se je delavec močno poškodoval na roki, da je mogel potem v bolnišnico. Tako z njegovo mogočnostjo škoduje delavcu in bolniški blagajni. Prav bi bilo, da bi strojevodja stroške povrnil bolniški blagajni, ker je brez vzroka napadel delavca. Ko bi bil to storil delavec, nevedno, kaj bi se z njim zgodilo. Ker ga je pa poškodoval dobro plačani strojevodja ali bolje rečeno inženir tovarniškega dvorišča, hočejo, da ostane tajno. Pa to ne sme ostati kar tiho, zvedeti morajo tudi drugi, da strojevodja je le malokdaj na mestu tam, kjer ima opravilo. Največ se mudi tam, kamor delavke hodijo po vodo in se ž njih norčuje. Pravi, da voda ni dobra. Vrijamemo mu, da on ne pije vode, ki po cestah kozle prevrača, da ima glavo obtolčeno. Tudi na nosu se mu pozna, ki ima takega, kakor bi bil s smodkami obžgan. Sve-tujemo vam, g. strojevodja, da malo bolj pazite na stroje, da ne bo potreba vsako nedeljo in praznik, in še celo ponoči pri njih delati. Zakaj pa včasih ni bilo tako, kaj ne, zdaj si pišete zlate ure. Če pa morebiti ne poznate predpisov, ki jih morate vedeti, kje imate biti med časom, ko so stroji v teku. Le pogledite po drugih tovarnah, kje je strojevodja med tekom. Tudi za vas ni bilo tako pred časom, le sedaj

imate neko nadoblast. Ako pa ne razumete ali ne poznate predpisov, vprašajte tiste delavke, ki se iz njih norčujete, vam bodo te povedale, kje imate biti med tekom strojev. Kakor se čuje, ob nedeljah le špijona igrate, mesto da bi storili svojo dolžnost in potem šli, ker ni zlat čas za vaš žep. Temu se mora napraviti konec. V tovarni se ne bo pustilo delavstvo zaničevati. Marsikatera delavka in delavec (v večini) si komaj toliko zasluži, da živi, tako rekoč v bedi. In končno moremo prenašati preziranje od osebe, ki zasluži popolno preziranje od delavstva sploh. Zapomnite si strojevodja, da delavstvo ni več za petdeset let nazaj. Za danes naj toliko zadostuje, v prihodnjič vas popolnoma obrijemo. In tudi predpisov vas naučimo, tako, da se vam ne bode zljubilo skladati neumnih verzov od delavk.

Iz ljubljanske predilnice. Delavci in delavke, ko pridemo po navadi vsaki dan v našo tovarno, so prve, pri katerih je nastavljen neki stari delavec, kateri v resnici jako lepo in vestno opravlja svojo službo. Čast mu! In ko pridemo do drugih vrat, se vrta notri v kuhinji neka čvrsta gospodična, ki ima kuhinjo, ki tako kuha, da ubogemu delavstvu ni mogoče uživati. V sobi stojijo miza in klopi, kamor se vsedeš, kadar ješ; in tiste mize in klopi so tako umazane, da se človeku stidi k mizi vsesti. To pa še ni vse. Po tleh ležijo drva, ker ima zraven drvarnico, potem leži krompir in kaka gnjila solata in tiste smrdljive pomije, kar tako smrdi, da notri ni mogoče prestajati. Po zidu je prahu in pajčevin toliko, da je nagrabiš celi koš in pajke notri vališ. In tla! Ta niso nikoli pomita, kakor mize in klopi ne. Kaj pa z jedjo? Jedi so pa take, da jih ubogo delavstvo ne more več uživati. Enkrat preveč slano, drugič premalo, tretjič prismojeno, četrtič surovo itd. Vemo, da si je že gdčna v škafo noge umivala, potem pa v tisti vodi krompir oprala, kakor tudi solato vrže toliko v vodo, da je mokra, samo da ni treba preveč zabele. Jesiha ni, olja pa nič, ampak peska in druge svinjarije pa dosti. Tako, drage tovaršice delavke in tovariši delavci, ali gdčna P. misli, da smo morebiti tovarniške delavke in delavci prešiči, da moramo to uživati, kar bo njej na ljubo, tisto smrdljivo mast, da ti mora biti slabo, če jo vidiš, ne da bi mogel še uživati, zato ni čuda, da je toliko bolnikov v tovarni, ker take svinjarije uživajo. Me delavke in delavci vprašamo gdč. P., ali ona ne more morebiti izhajati, ko ima pristo stanovanje, svečavo in kurivo in še posebej tendensko plačo. Gdč. P. naj se prav ponižno in lepo zahvali g. ravnatelju Mayerju in glavni direktorji v Trstu, da so se je usmili, drugače bi bila že na cesti stala in ne bi mogla v svilnatih oblekah se postavljati od delavskih žuljev, in to naj zadostuje za danes. — Ko gremo malo po dvorišču naprej, potem zavijemo, pridemo do konjskega hleva, kjer se nahaja neka debela ženica. Ta je bolj zvrta, ona kuha za drugi oddelek, kjer platno delajo, kakor že pravimo tkalke, in ta ženica se tako redi od teh ubogih trpink, ako drugače ne paše, malo na tiste kvarte, s katerimi jim veliko srečo obljubuje, samo da tisti smrdljivi kravji in volovski repi tako ne smrdijo iz piska, v katerih se zanje kuha juha. Znano nam je, da prinese vselej nek star možiček kravje in volovske repe iz neke tukajšnje tovarne, kamor mesarji kože prodajajo. Torej, ako se te naše razmere ne izpremenene, prosimo me delavke in delavci, da naj poseže odbor našega strokovnega društva vmes, saj vendar imamo hvala Bogu nekaj kronic v hranilnici, bomo videli, ali zna kdo drugi tudi kuhati ali samo ti dve.

Prometna zveza.

Zopet velik uspeh »Prometne zveze«. Član podružnice Uriar (pri Lincu na Gornjem Avstrijskem), nadsprevodnik Seibert je bil vsled neke nezdode pred sedmimi leti predčasno vpo-kojen. Zavarovalnica mu je po krivici določila samo 22½% rente. Seibert je bil član društva sprevednikov. Pritožil se je torej proti prenizki renti. Zastopnik društva sprevednikov, sodrug dr. Fried ga je zastopal. Seibert ni nič dosegel. Seibert je bil že dolgo časa krščanski socialc, a bal se je svojih stanovskih tovarišev, ki bi ga grdo napadali, ako bi pristopil »Prometni zvezi«. Letos se je pa le ojunčil in pristopil. Potožil je vodstvu »Prometne zveze« krivice, ki se mu gode. Vodstvo je takoj vse ukrenilo, da se popravijo krivice, ki se gode Seibertu. Meseca junija t. l. se je stvar rešila, in sicer za Seiberta zelo ugodno. Skozi šest let je dobival mesečne rente po 48 kron, sedaj pa se mu je

določila na 96 kron mesečno. Tudi mu mora zavarovalnica za nazaj vse izplačati, kar mu je za šest let premalo dala. Tako deluje »Prometna zveza« za korist železničarjev. Zato je tudi edino »Prometna zveza« za železničarje koristno in priporočljivo društvo.

Na zelo nečuden in grd način se obnaša proti železničarjem ljubljanski stavbeni podjetnik Gustav Tönnies. Ni mu zadosti, da šikanira na vse mogoče načine svoje slabo plačane delavke in delavce, še drugih trpinov se loti in jih na zelo grd način psuje. Dne 13. t. m. ob 2. uri popoldne je en stroj premikal vozove na Dunajski cesti. Ko je bil stroj že prav blizu ceste, je službujoči čuvaj hitel zapirat pregrajo, se Gustav Tönnies ni za to prav nič zmenil, ampak kar med zatvorjenjem pognal konja. Čuvaj se je zelo prestrašil, ko je videl, da je vlak že blizu in zavpil: »Stojte!« Gustav Tönnies pa je zakričal nad njim: »Če nisi tiho, ti dam po gobcu!« Ljudje, ki so to slišali, so se zgražali in nek blizu stoječ železničar mu je dobro povedal, ko mu je rekel, naj Tönnies pusti železniške uslužbenke v miru in naj šikanira svoje, če se mu puste. Kakor smo poizvedeli, je cel dogodek naznanjen kolodvorskemu načelnikstvu in upamo, da bo to gotovo ukrenilo vse, da se ne bo uboge uslužbenke tako grdo psovalo od ljudi, ki pravijo, da so inteligenca, dasiravno govore slabše kot propalice. S Tönniesom se bomo pa še pečali.

Popolnoma Gustav Tönniesu podoben v zmerjanju železničarjev je železniški mojster v Ljubljani, Luschischki. Pred par dnevi je zmerjal čuvaje s kravami, ker niso njegovi hčeri odprli pregraje. Odprli jo pa zato niso, ker je prihajal vlak in so čuvaji odgovorni za nesrečo, ki bi se zgodila, ko vozi mimo vlak. Gospod Luschischki, pojte no že v penzijo, ki si jo že tako želite, ker za službo itak že več niste. Če se kaj takega še zgodi, bomo stvar naznanili potom naših poslancev na direkcijo. Ste razumeli!

Ogoljufani železničarji. Iz Celovca piše železničar: Poyodom predaje bivšega kolodvora južne železnice državni železnici, je državna železnica sprejela tudi veliko večino delavstva v svojo službo, ki je bilo preje uslužbeno pri južni železnici. Govorimo resnico: Delavstvo je bilo primorano stopiti v službo državne železnice. Ako se uslužbenec ni takoj prijavil, je izgubil službo sploh. Seveda ta menjava delavstvu ni bila povšečna. Mnogo uslužbenecv je, ki so služili južni železnici že 20—30 let. Uslužbenici so torej vprašali svoje predstojnike, kako je sedaj s provizijskim zakladom. Predstojniki so jim odgovorili, da se o tem vrše pogajanja in da gotovo ne bodo v svojih pravicah prikrajšani. Toda te besede predstojnikov so ostale le besede. Kmalu so uslužbenici izvedeli, da, ako hočejo biti za starost zavarovani, morajo plačati za nazaj v provizijski sklad. Tako mora n. pr. oddelni vodja Feichter plačati 207 kron 47 vinarjev, skladiščni delavec Jožef Jug pa 214 K 62 v, in drugi tudi velike svote. Pa še več. Delavci so mislili, da morajo plačati samo do 35. leta za nazaj. Ali pred kratkim so dobili od direkcije v Beljaku obupno vest, da so te vsote plačali zato, da so sploh sprejeti v provizijski fond. To je žalostno! Sveta dolžnost južne železnice bi bila, da bi za svoje dolgoletne delavce plačala v provizijski fond in to je bila po postavi tudi njena dolžnost. Franc Stangl in Jožef Süsseger služita že pri železnici 33 let, a nista bila do sedaj sprejeta v provizijski fond, ker sta prestara. Ali ni to sramota za južno železnico, kateri sta toliko let služila. Vprašamo le: Ali ni to grdo, da se delavstvo najprvo nalaže, češ, saj ne boste ničesar izgubili, a potem se jih sprejme v provizijski fond le proti še enkratnemu uplačilu, ali se pa delavce, ki so osi-veli v železničarski službi, sploh ne sprejme več v starostno oskrbo. Grdo je to prvič od južne železnice, ki ni svojih deavcev pri predaji kolodvora državni železnici preskrbela, grdo pa je tudi od državne železnice, ki tako grdo sedaj ravna z delavstvom. Naše poslance samo prosimo, da opozore merodajne osebe o teh krivicah in če to ne bo nič pomagalo, store odločne korake za delavstvo, ki je na tako grd način oropano svojih pravic.

Železničarji, ki še krščansko mislite in živite in ki ljubite svojo očetnjava, ne dajte se slepiti židovsko-kapitalističnim sleparjem rdeče socialne demokracije, ne ustrašite se terorizma ampak zlomite ga s tem, da pristopite k »Prometni zvezi«. S tem boste pokazali, da ste zavedni, da ste zvesti sinovi naroda in vere. Proč s terorizmom, proč z ljudskimi sleparji, na noge za samostojno, res pravo železničarsko organizacijo. Pogumno torej na delo!

„Naša moč“
izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:
za male šestopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.

Uredništvo in upravništvo
„Naše moči“
Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!
Najcenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka
priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar
v Ljubljani
Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

Cene brez konkurence!

A. Lukić
Ljubljana, Pred škofijo 19,
priporoča svojo
veliko zalogo izgotov-
ljenih oblek za dame,
gospode, dečke in de-
klice po najnižji ceni.
Solidna postrežba!

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov
Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.
Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.
Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja
na par
Poljanski nasip
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče
Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufaktorni
trgovini:

Češnik & Milavec
(pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**
za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Patniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
na mehljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Hmeletxa**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene